



แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง: กรณีศึกษาทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง Guidelines for Increasing the Efficiency of Prisoner Control: A Case Study of Central Youth Correctional Institution

ณัฐพล น้อยประเสริฐ¹ และ ศุภกร ปุณญฤทธิ์²

^{1,2} คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Nuthapol Noiprasert¹ and Suppakorn Poonyarith²

^{1,2} Faculty of Social Sciences and Humanities Mahidol University

Received June 13, 2020 | Revised July 11, 2020 | Accepted July 13, 2020

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง นำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหาและเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพจากการรวบรวมข้อมูลทางเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง รวมทั้งสิ้น 15 ราย ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหา ได้แก่ 1) ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน 2) ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ 3) การทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขัง 4) การลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ 5) การควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง และ 6) การขาดแคลนกำลังพล สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง ได้แก่ 1) การพัฒนาการสื่อสารองค์กรภายในกรมราชทัณฑ์ รวมถึงการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายหรือมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง 2) การเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม 3) การใช้สายข่าวจากผู้ต้องขังในการรายงานเหตุและสถานการณ์ภายในเรือนจำ 4) นำเทคโนโลยีการตรวจสอบรายบุคคลเพื่อลดปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ 5) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ต้องขังที่สุ่มเสี่ยงต่อการแหกหักหลบหนี หรือผู้ต้องขังที่มีอิทธิพล รวมทั้งมาตรการแยกขังชั่วคราว และ 6) การบริหารจัดการกำลังพลให้เหมาะสม สำหรับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังนั้น ได้แก่ การปรับปรุงภูมิทัศน์ อาคารสถานที่เพื่อรองรับจำนวนผู้ต้องขัง พัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในเรือนจำและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขัง

คำสำคัญ: การเพิ่มประสิทธิภาพ, การควบคุมผู้ต้องขัง, ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง



Abstract

This research aims to study the problem and conditions of the prisoner control to solve and improve the control effectiveness of the inmates in Central Youth Correctional Institution. This qualitative research is based on the collection of documents and related study. Primary data from the interview of the key informants which are executive level officers and the operation personnel for a number of 15 persons in total. The results showed that the problems were 1) discontinuation of strategy or operational policy 2) excess of prisoners 3) inmate quarreling 4) smuggling of prohibited items 5) control of the serious behavior inmate and 6) lack of personnel. Guidelines for solving of the inmate control problems include 1) development of communication within the Department of Corrections along with the opportunity in policy planning or operational personnel measure 2) case deviation from the judicial process 3) use of inmate spy for incident and situation monitoring 4) utilization of individual inspection technology to reduce the smuggling problem 5) preparation of the breakout risking list or influenced inmate including temporary isolation measure and 6) appropriate personnel management as the guideline of efficiency enhancement for inmate control, which are landscape improvement, development of the personnel potential and application of technology for the inmate control.

Keywords: Increasing the Efficiency, Inmates Control, Central Youth Correctional Institution

บทนำ

งานราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ดำเนินการตามมาตรการบังคับทางอาญาตามคำพิพากษา หรือมีคำสั่งในการจำกัดอิสรภาพของบุคคล โดยมีภารกิจหลักสำคัญในการควบคุมดูแลและพัฒนาพฤตินิสัยนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษจำคุก การควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาคดี การควบคุมและป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนี รวมทั้งการพัฒนาฟื้นฟูพฤตินิสัยและจิตใจผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นคนดีหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำ สถานการณ์ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ต้องรับมือควบคุมผู้ต้องขังที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นในทุก ๆ ปี รวมถึงผู้ต้องขังแต่ละคนมีความแตกต่างด้านพื้นฐานครอบครัว ภูมิหลังของชีวิต ตลอดจนระดับการศึกษา การเรียนรู้ รวมทั้งพฤติกรรมเฉพาะบุคคลที่แตกต่างกันซึ่งล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้การควบคุมผู้ต้องขังมีความยากลำบาก



ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีจำนวนผู้ต้องขังที่ถูกคุมขังไว้ในเรือนจำ 363,825 คน (Department of Corrections, 2020) (ข้อมูล ณ วันที่ 11 มิถุนายน 2563) ขณะที่สภาพและความจุของเรือนจำภายในประเทศสามารถรองรับผู้ต้องขังได้ประมาณ 200,000 คน นำมาซึ่งปัญหาความแออัด รวมทั้งปัญหาอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ โดยมีอัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่อผู้ต้องขัง 1 ต่อ 42 คน (เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในเรือนจำ 8,780 คน) ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่สหประชาชาติกำหนดไว้คือ 1 ต่อ 5 คน ส่งผลต่อการควบคุมพัฒนาพฤติกรรมนิสัยไม่ได้ประสิทธิภาพดังที่ควรจะเป็น (Department of Corrections, 2020) จากสถานการณ์ผู้ต้องขังที่เพิ่มสูงขึ้น และการเปลี่ยนแปลงที่ผ่านมาทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคม ทำให้งานราชทัณฑ์ต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขัง เช่น ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ การทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขัง ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง และการขาดแคลนกำลังพล กล่าวคือ

1. ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในช่วงเวลาที่ผ่านมา มีการโยกย้ายตำแหน่งผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังบ่อยครั้ง เช่น กระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ ส่งผลให้กลยุทธ์ในเชิงนโยบายของหน่วยงานมีความเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง (Department of Corrections, 2015)

2. ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำและความแออัดในทัณฑสถาน

ผู้ต้องขังเกินความจุของเรือนจำ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการควบคุมรวมถึงส่งผลทางอ้อมต่อการฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจของผู้ต้องขัง ทำให้การควบคุมดูแลเป็นไปด้วยความลำบาก เกิดปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ทั้งสุขอนามัย สุขภาวะทางจิต ก่อให้เกิดความเครียด และอาจนำไปสู่การระบายความเครียดด้วยวิธีการที่รุนแรง รวมถึงการฝึกวิชาชีพที่ไม่สามารถจัดสรรตามจำนวนผู้ต้องขังอย่างเป็นสัดส่วน ทำให้ผู้ต้องขังกระจายอยู่ทั่วไป ยากแก่การดูแล และมีโอกาสก่อเหตุร้ายได้มากขึ้น (Sintoppant, 2002)

3. ปัญหาการทะเลาะวิวาทภายในเรือนจำและทัณฑสถาน

นอกจากการควบคุมผู้ต้องขังมิให้หลบหนีและอยู่ในระเบียบวินัยแล้ว กรมราชทัณฑ์ยังมีการฝึกในการขัดเกลา ฝึกวิชาชีพ เพื่อให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี และปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักทัณฑวิทยาโดยแนวทางปฏิบัติที่ผ่านมา แม้ว่ากรมราชทัณฑ์ได้มีการวางมาตรการต่าง ๆ เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังอย่างรัดกุม แต่เรือนจำและทัณฑสถานก็ยังประสบปัญหาผู้ต้องขังทะเลาะวิวาทก่อความไม่สงบวุ่นวาย และไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย (Woraphat, 2009)

4. ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ

จากปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ กลายเป็นสิ่งสนับสนุนให้เกิดการลักลอบและค้ายาเสพติดในเรือนจำและทัณฑสถานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะอาจก่อให้เกิดช่องว่างให้ผู้ต้องขังที่มีบทบาทและประสบการณ์ในวงการยาเสพติดได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ในการกระทำความผิดระหว่างกันด้วย ซึ่งหากต่อมาผู้ต้องขังเหล่านี้พบช่องทางในการได้มาและแลกเปลี่ยนยาเสพติด

ก็จะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการใช้ประโยชน์จากยาเสพติดตามมาและเริ่มพัฒนาเป็นการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาในเรือนจำเพื่อการค้า (Jeetniyom, 2014)

5. ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง

สืบเนื่องจากปัญหาและการกระทำผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบัน มีการดำเนินการในรูปแบบองค์กรอาชญากรรมที่มีขนาดใหญ่และมีผู้มีอิทธิพลเกี่ยวข้อง เมื่อถูกจับกุมและถูกลงโทษผู้ต้องขังเหล่านี้ก็กลายมาเป็นผู้ต้องขังที่มีอิทธิพลทางการเงิน สามารถควบคุมและสั่งการผู้ต้องขังคนอื่น ๆ ในการกระทำการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎระเบียบของเรือนจำได้ ซึ่งส่งผลต่อการควบคุมดูแลผู้ต้องขัง (Department of Corrections, 2007)

6. ปัญหาการขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่

จากวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยการปรับลดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรของรัฐและปรับขนาดกำลังของรัฐ ทำให้หน่วยงานหลายแห่งรวมถึงกรมราชทัณฑ์ได้รับผลกระทบในการกลดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ซึ่งถ้าหากเกิดกรณีที่ผู้ต้องขังแหกหักหลบหนีหรือก่อเหตุร้าย ผู้ต้องขังย่อมมีโอกากระทำได้ง่ายและส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความเชื่อมั่นของประเทศ ด้วยเหตุนี้ จึงกลายเป็นความยากลำบากของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระหว่างการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและวันหยุดราชการ วันหยุดนักขัตฤกษ์ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่น้อยลงไปอีก ทำให้การดูแลไม่ทั่วถึงและไม่สามารถที่จะควบคุมรักษาวินัยผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Department of Corrections, 2016) รวมถึงอาจตกเป็นเบี้ยล่างผู้ต้องขัง ซึ่งในปัจจุบันได้รับการคุ้มครองในเรื่องสิทธิมนุษยชนมากขึ้น และอาศัยการร้องเรียนประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นเครื่องมือในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่

ปัญหาดังที่กล่าวมานั้น ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อทั้งระบบของกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกรมราชทัณฑ์ ซึ่งต้องรองรับผู้ต้องขังที่ส่งมาฝากขังตามหมายศาล แต่สภาพเรือนจำที่รองรับผู้ต้องขังกลับมีพื้นที่อย่างจำกัด กอปรกับอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ควบคุมมีไม่เพียงพอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และสนใจศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง โดยคัดเลือกเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ทำการศึกษา ได้แก่ ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง เนื่องจากเป็นเรือนจำหรือทัณฑสถานที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางนโยบายและเชิงปฏิบัติ เพื่อรองรับนักโทษจากคดียาเสพติดจากเรือนจำอื่น ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขัง
3. เพื่อนำเสนอแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง



ทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณี ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร และนำเสนอข้อมูลพื้นฐานดังนี้

1. อำนาจหน้าที่ และบทบาท ภารกิจกรมราชทัณฑ์ โดยกระบวนการในการดำเนินงานที่สำคัญของงานราชทัณฑ์ คือ การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลหรือการบังคับคดี ซึ่งดำเนินการโดยเจ้าพนักงานเรือนจำ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ การควบคุมตัวไว้ไม่ให้หนีและลงโทษ รวมทั้งแก้ไขฟื้นฟูให้กลับตัวเป็นพลเมืองดี ลักษณะพิเศษของงานราชทัณฑ์ เช่น เป็นงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างยากลำบากก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย ไม่มีเวลาให้กับครอบครัวอย่างเพียงพอ เป็นงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยทันทีไม่สามารถปฏิเสธหรือผ่อนผันปฏิบัติในเวลาต่อมาได้ และการศึกษาวิชัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์กรมราชทัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อคืนคนดีสู่สังคม การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลอย่างยั่งยืน การพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพและเสริมสร้างการปฏิบัติงานราชทัณฑ์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล (Department of Corrections, 2016)

2. แนวคิดเกี่ยวกับการบังคับโทษ ได้แก่ 1) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อการแก้แค้นทดแทน (Retribution) โดยมีสาระสำคัญว่า ผู้ซึ่งจงใจทำการอันไม่เป็นธรรมจะต้องถูกลงโทษซึ่งได้สัดส่วนพอดีทั้งสภาพและความหนักเบากับความผิดของเขา ถ้าสังคมไม่ลงโทษผู้กระทำความผิดก็เท่ากับสังคมยอมรับและเมื่อผู้กระทำความผิดได้รับโทษครบตามคำพิพากษาแล้วก็จะได้รับการปล่อยตัว โดยปราศจากพิจารณาว่าผู้นั้นมีแนวโน้มในการหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำและเป็นอันตรายต่อสังคมอยู่หรือไม่ และไม่มีการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้กลับตัวเป็นคนดี 2) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่หรือปราบปราม (Deterrence) ที่เชื่อว่าการกระทำความผิดเกิดขึ้นจากการที่บุคคลไม่มีความเกรงกลัวต่อกฎหมาย จึงต้องมีการลงโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดและทำให้ผู้กระทำความผิดเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิด และเป็นเยี่ยงอย่างให้คนทั่วไปเห็นว่าถ้ากระทำความผิดแล้วจะต้องได้รับโทษอย่างเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้คนทั่วไปเห็นตัวอย่างแล้วจะเกิดความกลัวไม่กล้ากระทำความผิดเช่นนั้นอีก 3) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation) ซึ่งมีความเชื่อว่า ควรให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดได้กลับตัวและแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากอาชญากรไม่ได้ตั้งใจกระทำความผิด แต่เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ กดดันและส่งผลให้ต้องกระทำความผิด และ 4) ทฤษฎีการลงโทษเพื่อตัดโอกาสการกระทำความผิด (Incapacitation) Livingstone & Owen (1993) ได้อธิบายที่มาของทฤษฎีและแนวคิดที่ว่าอาชญากรรมย่อมไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีอาชญากร ดังนั้นจึงต้องควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ มีวัตถุประสงค์ในการกำจัดผู้กระทำความผิดให้ออกจากสังคมอย่างถาวรหรือชั่วคราว เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคม ซึ่งทั้ง 4 ทฤษฎีล้วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขัง

3. การศึกษากฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง ได้แก่ มาตรการทางกฎหมายที่ใช้บังคับกับผู้ต้องขัง มาตรการทางกฎหมายที่ใช้กับบุคคลภายนอก มาตรการทางกฎหมาย

ที่ใช้กับเจ้าหน้าที่ รวมถึงมาตรการควบคุมผู้ต้องขังภายนอกเรือนจำ มาตรฐานด้านการควบคุมผู้ต้องขัง และการรักษาความปลอดภัยตามมาตรฐานเรือนจำ (Woraphat, 2009) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ และการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร ได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ซึ่งมาสโลว์ (Maslow, 1954) ได้อธิบายว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้น ซึ่งพบว่าบุคคลมักดิ้นรนตอบสนองความต้องการขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจึงแสวงหาความต้องการขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮร์ซเบิร์ก (Herzberg's Two Factor Theory) ที่อธิบายและให้ความสำคัญกับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ “ตัวกระตุ้น” (Motivators) และ “การบำรุงรักษา” (Hygiene) สองปัจจัยดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงานเป็นอย่างยิ่ง (Herzberg, Mausner & Synderman, 1959) ซึ่งผู้บริหารองค์กรควรพิจารณาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารคนและบริหารงาน

4. การศึกษาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง เช่น การบริหารจัดการและพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรบุคคล เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในหน้าที่การงาน และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจในแนวนโยบายปฏิบัติที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การรับฟังปัญหาของเจ้าหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง และการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขัง

5. การศึกษาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อนำมาปรับใช้ในงานควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำ และทัณฑสถาน โดยศึกษาประโยชน์ ข้อดี ข้อเสีย และความเป็นไปได้ในการนำมาประยุกต์ใช้ เช่น ระบบสแกนลายนิ้วมือ เพื่อตรวจสอบยอดของผู้ต้องขังแทนการนับยอดและป้องกันการหลบเลี่ยงของผู้ต้องขัง และยังสามารถระบุอัตลักษณ์ในการตรวจสอบได้อย่างชัดเจน แต่มีข้อเสียคือหากนักโทษมีบาดแผลที่นิ้วมือจะไม่สามารถสแกนได้ หรือระบบสแกนมาตาที่สามารถยืนยันตัวตนของผู้ต้องขังได้อย่างแม่นยำ สามารถป้องกันการสลับตัวผู้ต้องหา แต่มีข้อเสียคือมีราคาที่สูง และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์และอภิปรายร่วมกับผลการวิจัย เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังต่อไป

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ร่วมกับการรวบรวมข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับบริหาร ดังนี้ 1) เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายงาน



ส่วนบริหารงานทั่วไป จำนวน 1 ราย 2) เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่าย กลุ่มงานให้คำปรึกษา และพัฒนาผู้ต้องขังวัยหนุ่ม จำนวน 1 ราย 3) เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายงาน ส่วนปกครอง ผู้ต้องขัง จำนวน 1 ราย 4) เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายงาน ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง จำนวน 1 ราย 5) เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหาร หรือหัวหน้าฝ่ายงาน ส่วนสวัสดิการผู้ต้องขัง จำนวน 1 ราย และ 6) เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการที่มีอายุในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป จำนวน 10 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 15 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นคำถามปลายเปิด ประกอบด้วย 5 ส่วน ได้แก่ 1) ปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขังในปัจจุบัน 2) สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน 3) แนวทางในการแก้ไขปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง 4) แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง และ 5) ความเห็นเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการควบคุมผู้ต้องขัง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมจากเอกสาร ตำรา ระเบียบและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมาตรการและการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังและเก็บข้อมูลปฐมภูมิ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับงานควบคุมผู้ต้องขังจำนวน 15 ราย ซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับบริหาร 5 ราย และเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ 10 ราย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Context Analysis) และข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง ปัญหาและอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง รวมถึงวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำเสนอโดยการเรียบเรียงพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

1.1 ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน

กรณีการโยกย้ายหรือสับเปลี่ยนตำแหน่งผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ ทำให้ยุทธศาสตร์ นโยบาย เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมและทำให้เจ้าหน้าที่ควบคุมที่รับคำสั่งตามนโยบายต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงขาดความต่อเนื่อง สร้างความสับสนแก่เจ้าหน้าที่และทำให้การปฏิบัติงานในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

ในอดีตทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง เป็นสถานที่คุมขังวัยรุ่นชาย อายุ 18 ถึง 25 ปี ที่กระทำความผิดครั้งแรก และไม่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด แต่ด้วยในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งมาจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐอย่างจริงจัง ทำให้เรือนจำทั่วไปไม่สามารถรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดได้อย่างเพียงพอ จำเป็นต้องมีการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังคดียาเสพติดเข้ามาในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางมากขึ้น จนเกิดเป็นปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

1.3 ปัญหาการทะเลาะวิวาท

ในปัจจุบันมีการโยกย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำอื่น ๆ รวมทั้งผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดซึ่งบางส่วนเป็นผู้ต้องขังที่มีอิทธิพล ทำให้การทะเลาะวิวาทมีความรุนแรงมากขึ้น มีการปลุกปั่นและสั่งการทะเลาะวิวาทโดยผู้มีอิทธิพล หรือที่เรียกกันว่า “พ่อบ้าน” ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่มีอิทธิพลในแต่ละจังหวัด

1.4 ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ

จากการที่ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางต้องรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดจากเรือนจำอื่น ทำให้ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำรุนแรงมากขึ้น เกิดการลักลอบซุกซ่อนยาเสพติด ซิ่นส่วนเครื่องมือสื่อสารเข้ามาในเรือนจำ

1.5 ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง

เมื่อทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางจำเป็นต้องรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติด ซึ่งผู้ต้องขังบางรายไม่ใช่เพียงผู้เสพยาเสพติด หรือผู้ค้ายาเสพติดรายย่อย แต่เป็นลักษณะของการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นองค์กรอาชญากรรม โดยมีเครือข่ายในขบวนการเป็นจำนวนมากและเป็นผู้มีอิทธิพล ผู้ต้องขังเหล่านี้มีอำนาจและอิทธิพลทางการเงิน สามารถปลุกปั่นหรือสั่งการให้ผู้ต้องขังคนอื่นกระทำการใด ๆ ที่เป็นการฝ่าฝืนกฎระเบียบของเรือนจำอย่างต่อเนื่อง

1.6 ปัญหาการขาดแคลนกำลังพล

ปัญหาการขาดแคลนกำลังพลเจ้าหน้าที่ เป็นปัญหาสืบเนื่องจากการผู้ต้องขังที่มีจำนวนมากเมื่อเทียบกับสัดส่วนของเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำให้การควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อย การพัฒนาพฤตินิสัย การบำบัดฟื้นฟูไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการควบคุมผู้ต้องขัง

2.1 ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน

แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาระบบสื่อสารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ตรวจสอบการปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามมาตรฐาน บุคลากรกรมราชทัณฑ์มีความเป็นมืออาชีพ อธิบายหลักการและแนวคิดในการนำมาตรการในเชิงนโยบายมาเป็นข้อปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการควบคุมผู้ต้องขังอย่างเคร่งครัด เสริมสร้างกรมราชทัณฑ์ใสสะอาด รวมทั้งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการได้แสดงความเห็น หรือมีส่วนร่วมในการวางมาตรการควบคุมผู้ต้องขังในเชิงนโยบาย



2.2 ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ

ในกรณีปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ควรดำเนินการแก้ไขตั้งแต่ในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เช่น มาตรการชะลอฟ้อง มาตรการปล่อยตัวชั่วคราว หรือการสนับสนุนการใช้มาตรการคุมประพฤติ เป็นต้น รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในเรือนจำ เช่น การคัดย้ายผู้ต้องขังเพื่อระบายความแออัดจะสามารถลดปัญหาความแออัดของผู้ต้องขังในเบื้องต้นได้

2.3 ปัญหาการทะเลาะวิวาท

แนวทางในการแก้ไขและลดปัญหาดังกล่าว คือ การใช้มาตรการสายขาว หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ โดยอาศัยผู้ต้องขังที่มีความประพฤติดี มีไหวพริบ เพื่อคอยสอดส่องรายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ต้องขัง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการควบคุม เช่น กล้องวงจรปิด หรือการใช้อากาศยานไร้คนขับ เพื่อควบคุมดูแลในส่วนของแนวกำแพงและทัศนวิสัยในมุมกว้าง เพื่อติดตาม บันทึกเหตุการณ์ และเข้าคลี่คลายสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที โดยควบคุม แก้ไข และพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขัง

2.4 ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ

แนวคิดในการแก้ไขปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าในเรือนจำ คือ ต้องมีการตรวจสอบอย่างรัดกุม โดยพัฒนาและบูรณาการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้มีความเหมาะสมและทันสมัย เช่น เครื่อง Body Scan พร้อมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งยังเป็นการลดกำลังพลเจ้าหน้าที่ ลดภาระในการตรวจค้น และไม่เสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขัง

2.5 ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง ได้แก่ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง และมอบหมายให้สายขาวหรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่คอยดำเนินการรายงานความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังดังกล่าว หากเกิดเหตุทะเลาะวิวาทหรือมีการตรวจค้นยาเสพติดทางเจ้าหน้าที่จะมีการแยกขังชั่วคราวเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังที่มีอิทธิพลสามารถสั่งการหรือบงการผู้ต้องขังรายอื่น

2.6 ปัญหาการขาดแคลนกำลังพล

แนวทางการแก้ปัญหาคาดแคลนกำลังพล คือ การบริหารทรัพยากรและเจ้าหน้าที่ที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลและควบคุมตรวจตราในการทำงานของเจ้าหน้าที่ แต่เจ้าหน้าที่ควรได้รับการฝึกอบรมการใช้งาน และผลกระทบของการใช้งานอย่างถูกต้องเช่นกัน

3. แนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

3.1 ด้านอาคารสถานที่

ห้องน้ำและโรงอาหารของทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ยังไม่กว้างขวางเพียงพอที่จะรองรับผู้ต้องขังซึ่งมีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต จึงควรพัฒนาสถานที่รับรองปัจจัยเบื้องต้นดังกล่าว รวมทั้งบริหารจัดการพื้นที่ลานฝึกอาชีพและกีฬาให้มีความหลากหลาย ตามที่ผู้ต้องขังต้องการและมีความสนใจ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการด้านงานควบคุมผู้ต้องขังควบคุม ให้มีแรงจูงใจในการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการต้องการในด้านของการฝึกอบรมเพิ่มเติม ทั้งโครงการพัฒนาสุขภาวะจิตและการบริหารจัดการ การอบรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย เนื่องจากการทำงานเกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขัง ต้องอาศัยความแข็งแรงในการปฏิบัติหน้าที่

3.3 การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุม

ความเหมาะสมในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการควบคุม ได้แก่ 1) งานนับจำนวนผู้ต้องขัง และติดตามความเคลื่อนไหว ด้วยระบบ RFID (Radio – Frequency Identification) 2) งานตรวจสอบอัตลักษณ์บุคคล ด้วยระบบสแกนใบหน้า (Hors Facial Recognition System Work) และการตรวจ DNA ซึ่งสามารถพิสูจน์หลักฐานร่วมอื่น ๆ ในการกระทำผิดของผู้ต้องขังในเรือนจำได้อีกด้วย 3) งานบริการทางการแพทย์และการเยี่ยมผู้ต้องขังผ่านจอภาพ 4) งานรักษาความปลอดภัยบริเวณแนวกำแพงและทัศนียภาพโดยรวม ด้วยระบบระบบอากาศยานไร้คนขับ (Drone) นวัตกรรมด้านมาตรการควบคุมที่เหมาะสมสำหรับทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง แสดงดังตารางที่ 1

ตาราง 1 นวัตกรรมด้านมาตรการควบคุมที่เหมาะสมสำหรับทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

นวัตกรรมด้านการควบคุม	เหตุผลที่เหมาะสม
ระบบ RFID (Radio – Frequency Identification)	1) ใช้ติดตามความเคลื่อนไหว และนับจำนวนผู้ต้องขัง 2) สามารถใช้กับเจ้าหน้าที่ได้เช่นกัน เพราะจะทำให้ทราบพิกัดของเจ้าหน้าที่ขณะที่ต้องปฏิบัติงานในเรือนจำ อันจะเป็นการป้องกันเจ้าหน้าที่หากมีเหตุร้ายเกิดขึ้น 3) ราคาไม่สูงมาก
ระบบสแกนใบหน้า (Hors Facial Recognition System Work)	1) ใช้ในการตรวจสอบอัตลักษณ์บุคคล 2) ไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพเหมือนระบบสแกนม่านตา หรือระบบสแกนเส้นเลือดในมือ



ตาราง 1 นวัตกรรมด้านมาตรการควบคุมที่เหมาะสมสำหรับทันตสถานวัยหนุ่มกลาง (ต่อ)

นวัตกรรมด้านการควบคุม	เหตุผลที่เหมาะสม
การตรวจ DNA	1) ใช้ในการตรวจสอบอัตลักษณ์บุคคลของผู้ต้องขัง 2) สามารถพิสูจน์หลักฐานร่วมอื่น ๆ ในการกระทำผิดของผู้ต้องขัง
ระบบ Telemedicine	ผู้ต้องขังป่วยสามารถพบแพทย์หรือรับคำปรึกษาได้ทันที โดยเฉพาะ สภาวะทางจิต
ระบบการเยี่ยมญาติทางไกล ผ่านจอภาพ	ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของญาติผู้ต้องขัง รวมถึงการป้องกัน การลักลอบส่งสิ่งของต้องห้ามระหว่างเยี่ยม
ระบบอากาศยานไร้คนขับ (Drone)	ตรวจสอบความเรียบร้อยและสร้างทัศนวิสัยในมุมกว้างให้แก่ เจ้าหน้าที่ เพื่อช่วยในการบริหารจัดการ หรือแก้ไขปัญหาภายใน ทันตสถาน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา และแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมผู้ต้องขังในทันตสถานวัยหนุ่มกลาง เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรวบรวมข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ เจ้าหน้าที่ระดับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ทันตสถานวัยหนุ่มกลาง รวมทั้งสิ้น 15 ท่าน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการควบคุมผู้ต้องขัง ได้แก่ 1) ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงาน ซึ่งมาจากการโยกย้าย สับเปลี่ยนผู้บังคับบัญชาและบริหารในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้เกิดความสับสนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในการนำมาตรการเชิงนโยบายมาปฏิบัติ 2) ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งมาจากนโยบายการปราบปรามยาเสพติดของรัฐอย่างจริงจัง ในปัจจุบันทำให้มีการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังคดียาเสพติดเข้ามาในทันตสถานวัยหนุ่มกลางมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Niyomwan & Jarujittipant (2018) ที่อธิบายสาเหตุของวิกฤติผู้ต้องขังล้นเรือนจำว่ามีผลมาจากการปราบปรามยาเสพติดอย่างจริงจังของรัฐบาล 3) การทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขังจากการต้องรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดและมีผู้ต้องขังที่มีอิทธิพล ซึ่งมีอำนาจในการปลุกระดมหรือสั่งการกลายเป็นการทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขังระหว่างจังหวัด 4) ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดอีกเช่นกัน ทำให้เกิดการลักลอบซุกซ่อนนำยาเสพติดและชิ้นส่วนเครื่องมือสื่อสารเข้ามาในเรือนจำ 5) ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง เนื่องจากทันตสถานวัยหนุ่มกลางจำเป็นต้องรองรับผู้ต้องขังคดียาเสพติด จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีผู้ต้องขังที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมและเป็นผู้มีอิทธิพล ซึ่งผู้ต้องขังเหล่านี้สามารถสั่งการหรือชี้นำผู้ต้องขังอื่นให้กระทำการใด ๆ ที่ผิดจากกฎระเบียบของเรือนจำ และ 6) การขาดแคลนกำลังพลซึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ซึ่งทำให้การควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อย การพัฒนา

พฤตินิสัยการบำบัดฟื้นฟูไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kalaya (2009) ที่ว่าการขาดแคลนกำลังพลจะส่งผลต่อการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง

จากปัญหาที่กล่าวมามีแนวทางการแก้ปัญหา ได้แก่ 1) ความไม่ต่อเนื่องของยุทธศาสตร์หรือนโยบายในการปฏิบัติงานซึ่งทำให้เกิดความสับสนของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ มีแนวทางในการแก้ไขโดยการปรับปรุงและพัฒนาระบบสื่อสารองค์กรให้มีประสิทธิภาพ อธิบายหลักการและแนวคิดในการนำมาตรการในเชิงนโยบายมาเป็นข้อปฏิบัติแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการควบคุมผู้ต้องขังอย่างชัดเจน 2) ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำควรดำเนินการแก้ไขตั้งแต่ในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม เช่น การใช้มาตรการชะลอฟ้อง มาตรการปล่อยตัวชั่วคราว หรือการสนับสนุนการใช้มาตรการคุมประพฤติ รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในเรือนจำ จะสามารถลดปัญหาความแออัดของผู้ต้องขังในเบื้องต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Niyomwan & Jarujittipant (2018) ที่อธิบายแนวทางในการแก้ไข ปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำว่า ต้องแก้ไขและพยายามเบี่ยงเบนคดีออกจากกระบวนการยุติธรรม หรือใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การชะลอฟ้อง 3) การทะเลาะวิวาทของผู้ต้องขัง มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ การใช้การสายข่าว หรือผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ คอยสอดส่องรายงานสถานการณ์ความเคลื่อนไหวของกลุ่มผู้ต้องขัง รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการควบคุม เช่น กล้องวงจรปิด หรือการใช้อากาศยานไร้คนขับ 4) ปัญหาการลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้ามาในเรือนจำ สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้โดยตรวจสอบอย่างรัดกุมโดยอาศัยเทคโนโลยี เช่น เครื่อง Body Scan พร้อมทั้งการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อใช้เทคโนโลยีดังกล่าว 5) ปัญหาการควบคุมผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ได้แก่ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมร้ายแรง การติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ต้องขังดังกล่าว การแยกขังชั่วคราวในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน หรือส่งต่อไปยังเรือนจำความมั่นคงสูง 6) การขาดแคลนกำลังพล ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหา คือ การบริหารทรัพยากรและเจ้าหน้าที่ที่มีจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kuntkasikum (2011) ในการแก้ไขปัญหากำลังพลด้วยการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ด้วยการจัดเวรยามอย่างเหมาะสม ควบคู่ไปกับการนำเทคโนโลยีที่ช่วยควบคุมมาใช้ในเรือนจำ

สำหรับแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง ได้แก่ 1) การพัฒนาอาคารสถานที่ เช่น ห้องน้ำและโรงอาหาร เพื่อรองรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มมากขึ้นในอนาคต 2) การพัฒนาบุคลากร ให้มีแรงจูงใจในการทำงาน จะส่งผลให้ประสิทธิภาพการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow, 1954) กล่าวคือ บุคคลจะกระทำการเพื่อสนองความต้องการลำดับแรกก่อน แล้วจึงดิ้นรนเพื่อสนองความต้องการถัดมาเป็นลำดับ เช่น พฤติกรรมของเจ้าหน้าที่และพนักงานปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร หากความต้องการเรื่องปากท้องยังไม่เพียงพอกับความ ต้องการ หรือการต้องเผชิญสถานการณ์เสี่ยงภัยในหน้าที่ ในภาวะดังกล่าว พนักงานอาจยังไม่คำนึงถึงความรัก การยอมรับ การยกย่อง และเกียรติยศชื่อเสียง หรือจะยังไม่ดิ้นรน



เพื่อหาความรู้ ความดี หรือความสมบูรณ์แบบส่วนตัว จึงเห็นได้ว่าคนบางคนกระทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ เพื่อให้ความต้องการทางกายได้รับการตอบสนอง เช่น เพื่อให้มีกำลังทรัพย์เพื่อสนองความต้องการทางเพศ ซึ่งอาจนำไปสู่การทุจริตในหน้าที่ได้ การพัฒนาบุคลากรนี้ยังสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพ เพื่อการพัฒนาบุคลากรกรมราชทัณฑ์ให้มีศักยภาพที่สูง มีประสิทธิภาพและความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ถือเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไข ปัญหา “งานล้นคน” ของกรมราชทัณฑ์ โดยกรมราชทัณฑ์ต้องมีการบริหารและพัฒนาบุคลากร กรมราชทัณฑ์ในเชิงรุก ทั้งการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การให้ความสำคัญ กับการจัดการ ความรู้ การพัฒนาขีดสมรรถนะของข้าราชการ (Department of Corrections, 2016) และนำไปสู่ ความเป็นมืออาชีพที่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง การเปลี่ยนทัศนคติและจิตสำนึกในการทำงาน เสริมสร้างวัฒนธรรม ค่านิยมที่ดีของบุคลากรและหน่วยงาน ประยุกต์นำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาช่วยในการทำงาน ยังมีการจัดระบบสวัสดิการ ปรับอัตราค่าตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจ ความยากและความเสี่ยง เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ให้กับกรมราชทัณฑ์ได้อย่างเต็มที่ โดยเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการต้องการ ฝึกอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาสุขภาพจิต การอบรมฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับทฤษฎีสองปัจจัยของเฮอริชเบิร์ก (Herzberg, Mausner, & Synderman, 1959) โดยมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เป็นปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้น (Motivators) และ มีค่าตอบแทนการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน และความมั่นคง เป็นปัจจัยการบำรุงรักษา (Hygiene) ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จในการควบคุมผู้ต้องขังของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ 3) การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง เช่น เครื่องสแกนใบหน้า (Hors Facial Recognition System Work) ในการนับจำนวนและระบุอัตลักษณ์ ระบบ RFID (Radio – Frequency Identification) ในการติดตามและนับจำนวนผู้ต้องขัง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขัง ลดปัญหาและอคติที่อาจเกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ มีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย หรือมาตรการ ควบคุมผู้ต้องขัง

1.2 บริหารจัดการอาคารสถานที่ เพื่อใช้พื้นที่ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลางให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 บริหารทรัพยากรบุคคลในการควบคุมผู้ต้องขังภายในเรือนจำ วางแผนคัดเลือกเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงานด้านการควบคุมให้เหมาะสมกับลักษณะงาน

1.4 พัฒนาระบบการสื่อสารองค์กรของหน่วยงานต่าง ๆ ในทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติหน้าที่



1.5 ส่งเสริมนโยบายการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่

1.6 ส่งเสริมและผลักดันความก้าวหน้าของเจ้าหน้าที่ในหน้าที่การงาน

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 สร้างจิตสำนึกและคุณลักษณะในการทำงานที่ดีแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการและบุคลากร
ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง

2.2 ตรวจสอบความมั่นคงของสิ่งก่อสร้างและตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือ อุปกรณ์
สำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

2.3 เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการที่เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขัง จำเป็นต้องสังเกตพฤติกรรมของ
ผู้ต้องขังในแต่ละวัน สร้างความไว้วางใจให้กับผู้ต้องขัง โดยใช้หลักจิตวิทยาในการควบคุม และมีการลงโทษ
ผู้ต้องขังที่ทำผิดกฎระเบียบฯ

2.4 จัดกิจกรรมหรือโครงการภายในองค์กร เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากร
รวมทั้งจัดฝึกอบรมตามที่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารเห็นสมควร เช่น สมรรถภาพทางกาย สุขภาวะทางจิต

2.5 ดำเนินการทางวินัยอย่างเด็ดขาด สำหรับเจ้าหน้าที่และบุคลากรที่ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ
ละเลย หรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่

2.6 การวางระบบสายข่าวในเรือนจำ โดยการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ามาทำหน้าที่สายข่าว
ตามความสมัครใจและยินยอมของผู้ต้องขัง มีการปกป้องสายข่าวและให้รางวัลสายข่าวเพื่อเป็นแรงจูงใจ
ในการทำงานของแหล่งข่าว

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 สนับสนุนให้มีการวิจัย และสร้างองค์ความรู้ของงานราชทัณฑ์ มีการเปรียบเทียบ
ประสิทธิภาพการควบคุมและการบริหารจัดการ ระหว่างเรือนจำอื่น ๆ

3.2 นอกจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านมาตรการควบคุม
ควรมีการสัมภาษณ์ผู้ต้องขัง หรือสำรวจจากเรือนจำและทัณฑสถานอื่น ๆ นำมาอภิปรายผลร่วมด้วย
เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ต้องขังต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Department of Corrections. (2007) **Measures for Prevention of the Inmate Escape.**

Bangkok: Department of Corrections. (In Thai).

_____. (2015). **Measures for the Inmate Control.** Retrieved April 23, 2020. from
http://www.correct.go.th/osss/a33405_58.pdf. (In Thai).

Department of Corrections. (2016). **Success Level of Escape Rate Index Based Process.**

Bangkok: Department of Corrections. (In Thai).



- _____. (2016). **Government Action Plan for the Department of Correction B.E. 2559 – 2562** Retrieved April 23, 2020. from <http://Www.Oic.Go.Th/fileweb/cabinfocenter11/drawer052/general/data0000/00000124.pdf>. (In Thai).
- _____. (2020). **The Summary of Inmate's Information as of 11th June 2020.** Retrieved April 23, 2020. from <http://www.correct.go.th/stathomepage/>. (In Thai).
- Gunlaya, T. (2009). **Viewpoint' s Correctional Officer toward the Risks Factors in the Escapes of Prisoners While Providing Transportation to-From Courts and Prisons: A Case Study of Bangkok Remand Prison.** Master of Arts Independent Study, Thammasat University, Bangkok. (In Thai).
- Herzberg, F., Mausner, B. and Synderman, B. (1959). **Block the Motivation to Work.** New York: John Willey.
- Jeetniyom, P. (2014). **Legal Measures of Prevention and Suppression for Smuggling and Trading Narcotics in Prisons** Master of Laws Thesis, Chulalongkorn University, Bangkok. (In Thai).
- Khungasigam, M. (2011). **Success Factor in Prisoner Control System Management in Prisons and Institution in Area 6.** Master of Public Administration, Sukhothai Thammathirat Open University, Bangkok. (In Thai).
- Livingstone, S. and Owen, T. (1993). **Prison Law.** Oxford: Clarendon Press.
- Maslow, A. H. (1954). **Motivation and Personality.** New York: Harpers and Row.
- Niyomwan, N. and Jarujittipant, P. (2018). Crisis Management of Prisoners Custody in Thailand. **Journal of MCU Peace Studies**, 6(3), 1160-1170 (In Thai).
- Sintoppant, A. (2002). **Appropriate Model of Prison For Institutional Treatment of Prisoners in Thailand.** Doctor of Philosophy Criminology Justice Administration and Society Thesis, Mahidol University, Bangkok. (In Thai).
- Vorapatr, T. (2009). **Penalty law in Thailand: The Enforcement of the Sentence of Imprisonment.** Doctor of Laws Thesis. Dhurakij Pundit University, Bangkok. (In Thai).



ผู้เขียน

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล

หน่วยงาน/สังกัด

ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด

E-mail:

นายณัฐพล น้อยประเสริฐ

นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

เลขที่ 999 ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

Holy.mydream@gmail.com

คำนำหน้า ชื่อ-สกุล

หน่วยงาน/สังกัด

ที่อยู่หน่วยงาน/สังกัด

E-mail:

ดร.ศุภกร ปุณญฤทธิ์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เลขที่ 999 ถนนพุทธมณฑล สาย 4 ตำบลศาลายา

อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170

Suppakorn2519@gmail.com